

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

**ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI**

**ONOR. IMHALLEF
TONIO MALLIA**

Seduta tat-3 ta' Frar, 2012

Appell Civili Numru. 1197/2009/1

Jean Karl u Joyce konjuġi Soler

v.

**Raymond Vassallo, f'ismu proprju kif ukoll fil-kwalita`
tiegħu**

**ta' azzjonista ta' maġġoranza u direttur uniku tal-
kumpannija u ghan-nom u in rappreżentanza ta'
JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. (C 1677),
kif ukoll fil-kwalita` tiegħu ta' direttur uniku tas-
sussidjarja tagħha u ghan-nom u in rappreżentanza
ta'**

JM Vassallo Vibro Steel Limited (C 35874)

II-Qorti:

Rat ir-rikors guraumentat ipprezentat mill-atturi fl-4 ta' Dicembru, 2009, li jaqra hekk:

“Ir-rikorrenti Joyce mizzewġa Soler, imwiolda Vassallo, hija bint John Mary Vassallo, li miet fl-24 ta' April, 2001, u li bena il-kumpannija intimata JM Vassallo Vibro Blocks Ltd., li tinnegożja fil-qasam tal-kostruzzjoni;

“Joyce Soler hija waħda minn ħames aħwa ulied John Mary Vassallo, u ħutha huma Raymond Vassallo, Mariella mizzewġa Shaw, Ruth mizzewġa Sammut u Carmen mizzewġa Xuereb;

“Matul ħajtu, John Mary Vassallo ħalla l-kontroll tal-ażjenda li bena lil ibnu l-intimat Raymond Vassallo, iżda ħalla lill-aħwa bniet sehem sostanzjali ta' 12% tal-ishma lil kull waħda fl-istess kumpannija;

“Il-kapital *issued* u *fully paid up* fil-kumpannija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. jikkonsisti f'erba miljuni u sitt mija u tnejn u tmenin elf u disgħa u tletin euro u sebgħin euro cent (€4,682,039.70), maqsum kif ġej:

- i. “Elfejn u disgħa mitt (2,900) sehem A Ordinarju;
- ii. “Sebat elef u mitt (7,100) sehem B Ordinarju;
- iii. “Miljun (1,000,000) 6% Redeemable preference shares; u
- iv. “Miljun (1,000,000) 4% Non-redeemable non-participating preference shares.

“Kull sehem għandu valur ta' żewġ euro u tlieta tnejn disgħa tlieta sebgħa tlieta euro cent (€2.329373) u huma imqassma kif ġej:

- “Raymond Vassallo: 2,900 sehem A Ordinarju; 2,300 sehem B Ordinarju; 200,000 6% Redeemable Preference Shares; u 520,000 4% Non-redeemable non-participating preference shares;
- “Mariella Shaw - 1,200 sehem B Ordinarju;

Kopja Informali ta' Sentenza

200,000 6% Redeemable Preference Shares; u
120,000 4% Non-redeemable, non-participating
preference shares;

- “Ruth Sammut - 1,200 sehem B Ordinarju;
200,000 6% Redeemable Preference Shares; u
120,000 4% Non-redeemable, non-participating
preference shares;

- “Joyce Soler - 1,200 sehem B Ordinarju;
200,000 6% Redeemable Preference Shares; u
120,000 4% Non-redeemable, non-participating
preference shares;

- “Carmen Xuereb - 1,200 sehem B Ordinarju;
200,000 6% Redeemable Preference Shares; u
120,000 4% Non-redeemable, non-participating
preference shares

“Il-kumpannija l-oħra intimata, JM Vassallo Vibro Steel Ltd., ġiet kostitwita fil-21 ta' Marzu, 2005, (Dok. B) u hija sussidjarja *fully owned* tal-parent company intimata JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. u l-iskop tagħha hu li tbiegħ il-prodotti tal-parent company, kif ukoll *building materials* oħra utilizzati fl-industrija tal-kostruzzjoni;

“L-ishma B Ordinarji fil-kumpannija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. illum m'għandhomx vot skond l-istatut Dok. A ħlief dwar self li jmur oltre €1,164,686.70, jew dwar bejgħ tal-*Factory Premises*, billi l-jedd tal-vot tal-ishma B Ordinarji huwa sospiż sakemm idum ħaj Raymond Vassallo, u saħansitra martu;

“Raymond Vassallo huwa direttur uniku tal-kumpannija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd., kif ukoll direttur uniku tal-kumpannija JM Vassallo Vibro Steel Limited;

“Il-kumpannija qatt ma qassmet *dividends*, ħlief dak obbligatorju in konsiderazzjoni tal-200,000 6% *Redeemable Preference Shares* u il-120,000 4% *Non-redeemable, non-participating preference shares* li kull azzjonist jissottoskrivi, u skond l-aħħar *audited accounts*

ta' J.M. Vassallo Vibro Blocks Ltd. (Dok. C) ir-*retained earnings* jammontaw għas-somma ta' ħames miljuni u ħamsa u disgħin elf u ħames mija u wieħed u sebgħin euro (€5,095,571) mentri r-*retained earnings* ta' JM Vassallo Vibro Steel Ltd. (Dok. D) jammontaw għas-somma ta' miljun u wieħed u għoxrin elf u ħames mija u ħamsa u erbgħin (€1,021,545), total bejn iż-żewġ kumpanniji tas-somma ta' sitt miljuni mija u sbatax il-elf mija u sittax il-euro (€6,117,116);

“Iżda mentri l-kumpanniji li tagħhom huwa direttur uniku l-intimat Raymond Vassallo ma jgassmux *dividends* lill-azzjonisti ħlief dak imsemmi, in konsiderazzjoni ta' *Directors' Fees* id-direttur uniku Raymond Vassallo iħallas lilu nnifsu ċ-ċifra annwali ta' ħamsin elf euro (€50,000) minn JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. kif ukoll is-somma annwali ta' ħamsin elf euro (€50,000) oħra minn JM Vassallo Vibro Steel Ltd., total ta' €100,000 fis-sena;

“Dan l-aġir jikkostitwixxi *unfair prejudice* perpetrat mid-direttur uniku taż-żewġ kumpanniji intimati, li għandu responsabilita' (klawsola 73 *et seq* ta' First Schedule Part I tal-Kap. 386) li jirrakkomanda l-ħlas ta' *dividend* lill-laqqgħa ġenerali annwali tal-kumpannija, liema laqqgħa ġenerali annwali għandha l-jedd tiddetermina “*the amounts declared to each class of Ordinary Shareholders separately*”(Art. 16 tal-Articles ta' Dok. C);

“Issa, id-direttur uniku tal-kumpannija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd., Raymond Vassallo, huwa ukoll l-uniku azzjonista li għandu jedd jivvota dwar tqassim ta' *dividend*, cioe' japprova rakkomandazzjoni tiegħu stess, għaliex hu biss għandu l-jedd jivvota fil-laqqgħa ġenerali tal-kumpannija;

“L-istess jingħad għall-kumpannija JM Vassallo Vibro Steel Ltd., fejn l-intimat Raymond Vassallo huwa ukoll direttur uniku, u billi jikkontrolla l-*parent*, i.e. JM Vassallo Vibro Blocks Ltd., ir-rakkomandazzjoni tiegħu bħala direttur uniku ta' JM Vassallo Vibro Steel Limited għall-ħlas ta' *dividend* tiġi approvata jew miċħuda minnu stess li jirrakkomanda l-ħlas tad-*dividend*;

“Effettivament, l-intimat Raymond Vassallo għamel b’mod illi ikun hu li jikkontrolla b’mod assolut dak kollu li għandu x’jaqsam mal-kumpanniji tal-familja, anke bi preġudizzju tal-azzjonisti l-oħra;

“Huwa risaput illi d-diretturi obbligati *to remember that the members are the owners of the company, that the profits belong to the members and, subject to the proper needs of the company to ensure that it is not trading in a risk-taking manner, that there are adequate reserves for commercial purposes, thus trading profits ought to be distributed by way of dividends;*

“L-esponenti għalhekk iqisu illi d-direttur uniku naqas mid-dmir tiegħu li jirrakkomanda *dividend;*

“Inoltre, ir-rikorrenti huma f’qagħda li jipproduċu provi dokumentali illi *prima facie* jindikaw li l-profitti dikjarati fil-*financial statements* tal-kumpannija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. huma *understated* b’ammonti kbar u m’humie x jirriflettu r-realta’ tal-affarijiet tal-kumpannija kif jirrisulta mill-prospett Dok. E, u kif ir-rikorrenti se jrin effettivament jippruvaw fit-trattazzjoni tal-kawza;

“Għalhekk, huwa opportun li qabel din l-Onorabbli Qorti tgħaddi sabiex tagħti kwalsiasi ordni li jidrilha taħt l-Art. 402 tal-Kap. 386, l-esponenti titlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti tgħaddi sabiex tordna li ssir investigazzjoni tal-intimati maħsuba taħt l-Art. 405 tal-Kap. 386, billi minn din l-investigazzjoni għandu jirrisulta li l-kumpanniji intimati għamlu wisq u wisq aktar qliegħ minn dak iddikjarat;

“Billi r-rikorrenti m’għandhomx aktar fiduċja fit-tmexxija tal-intimat Raymond Vassallo, huma ma jixtiequx jibqgħu azzjonisti mal-intimat Raymond Vassallo fil-kumpanniji intimati, u għalhekk jitolbu illi wara li ssir l-investigazzjoni mitluba u jirrisulta l-valur *veru* tal-kumpanniji intimati, din l-Onorabbli Qorti għandha tordna illi jithallas *dividend* għas-snin passati, jiġu *redeemed* l-ishma *redeemable* u akkwistati dawk li m’humie x, u tordna lill-intimati, jew min

Kopja Informali ta' Sentenza

minnhom, jakkwsita/w l-ishma tar-rikorrenti bil-valur onest u veru tal-istess ishma;

“Minkejja illi interpellat permezz tal-ittra Dok. F, l-intimat irrifjuta li jottempora ruħu permezz tal-ittra Dok. G;

“Ghaldaqstant jghidu l-intimati il-ghaliex din l-Onorabli Qorti, prevja li taghmel kull dikjarazzjoni u taghti kull provvediment opportun, m'ghandhiex:

1. “Tiddikjara li hu meħtieġ illi ssir investigazzjoni a tenur tal-Art. 405 tal-Kap. 386 tal-Liġijiet ta' Malta, u tordna lir-Registratur tal-Kumpanniji sabiex permezz ta' ittra jappunta spettur jew spetturi sabiex jinvestigaw l-affarijiet tal-kumpannija u jirrappurtaw dwarhom bil-mod li r-Registratur jista' jordna;

2. “Konsegwentement, tikkundanna lill-intimati, jew min minnhom, sabiex fi zmien qasir u perentorju li tiffissa din il-Qorti,

i. “iħallsu *dividend* lill-azzjonisti għas-snin passati, bl-imġax bl-ogħla rata li tippermetti l-liġi minn dakinhar li kellu jitqassam id-*dividend* għal kull sena, u

ii. “jixtri/u l-ishma tar-rikorrenti fil-kumpanniji intimati bil-prezz li tistabbilixxi din l-Onorabli Qorti, okkorrendo wara l-opera ta' periti nominandi,

“u fin-nuqqas li l-intimati jew min minnhom jottemporaw ruħhom ma dawn it-talbiet fit-terminu prefiss, taghti kull provvediment ieħor li jidrilha opportun a tenur tal-Art. 402 tal-Kap. 386;

3. “Taghti kull provvediment ieħor opportun, inkluz provvedimenti provvizorji, a tenur tal-Art. 402 u 405 tal-Kap. 386.

Rat ir-risposta gumentata tal-konvenuti li in forza taghha eccepew illi:

“1. Fl-ewwel lok u preliminarjament, l-atturi ghandhom jiccaraw l-okkju tal-kawza billi ma jirrizultax li l-azzjoni hija proposta wkoll kontra l-kumpanija jew kumpaniji msemmija. Fin-nuqqas, l-eccepjent Raymond Vassallo personalment ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju billi mhuwiex il-legittimu kontradittur fl-azzjoni proposta.

“2. Preliminarjament ukoll, l-attur Jean Karl Soler m'ghandux il-*locus standi* necessarju fl-azzjoni proposta minnu ghaliex mhuwiex membru la tas-socjeta' JM Vassallo Vibro Blocks Ltd u lanqas tas-socjeta' JM Vassallo Vibro Steel Limited u ghalhekk l-eccepjenti ghandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju fil-konfront ta' l-istess attur.

“3. Preliminarjament ukoll, l-attrici Joyce Soler m'ghandhiex *locus standi* fl-azzjoni proposta minnha fil-konfront tas-socjeta' JM Vassallo Vibro Steel Limited ghaliex mhijiex membru tal-istess socjeta' u ghalhekk l-eccepjenti JM Vassallo Vibro Steel Limited ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju fil-konfront ta' l-istess attrici.

“4. Illi fil-meritu u bla pregudizzju ghas-sueccepit, l-affarijiet tal-kumpaniji msemmija dejjem tmexxew u ghadhom qed jitmexxew korrettement fl-interess tal-istess kumpaniji u n-negozju taghhom u fl-ahjar interess tal-azzjonisti kollha, minghajr distinzjoni jew diskriminazzjoni. Mhux minnu li l-eccepjenti agixxew b'xi mod ingust jew ta' pregudizzju kontra l-attrici jew xi membru jew membri tal-kumpaniji.

“5. Illi l-allegazzjonijiet dwar xi abbuz huma wkoll ghal kollox infondati, billi kif ghandu jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza, wara l-mewt ta' John Mary Vassallo, l-eccepjent Raymond Vassallo kien informa lil hutu kemm bid-dettalji dwar l-eredita' kif ukoll bis-sitwazzjoni finanzjarja u n-negozju tal-kumpanija JM Vassallo Vibro

Kopja Informali ta' Sentenza

Blocks Ltd, u flimkien qablu dwar kif l-istess negozju ghandu jigi kondott.

“6. Ghaldaqstant ghar-ragunijiet premessi u hawn taht spjegati, u ghal dawk kollha li jirrizultaw waqt it-trattazzjoni tal-kawza, ma tezisti ebda raguni legali ghal xi investigazzjoni fl-interess ta' l-azzjonisti u wisq anqas ma tezisti xi raguni ghal xi provvedimenti taht l-artikolu 402 tal-Att dwar il-Kumpaniji.

“7. F'kull kaz u minghajr pregudizzju ghas-suecceptit, l-intempestivita' tat-talba attrici indikata bin-numru (2)(ii) in kwantu sal-lum l-attrici ma tatx l-avviz u ma segwietx il-procedura stabbilita fl-artikolu 12 tal-Articles of Association tal-kumpanija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd ghall-bejgh tal-ishma taghha fl-istess socjeta'.

“Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.”

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza preliminari dwar it-tieni u t-tielet eccezzjoni;

Rat is-sentenza preliminari li tat il-Prim' Awla tal-Qorti Civili fl-10 ta' Marzu, 2011, li in forza taghha laqghet it-tieni u t-tielet eccezzjoni tal-konvenuti, bl-ispejjez riservati ghall-gudizzju finali;

Dik il-Qorti tat is-sentenza taghha wara li ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet

“Illi l-Qorti trid tiddeciedi dwar it-tieni u t-tielet eccezzjonijiet tal-konvenuti;

“Illi t-tieni eccezzjoni hija fis-sens illi l-attur Jean Karl Soler m'ghandux il-*locus standi* necessarju fl-azzjoni proposta minnu ghaliex mhuwiex membru la tas-socjeta' JM Vassallo Vibro Blocks Ltd u lanqas tas-socjeta' JM Vassallo Vibro Steel Limited u ghalhekk il-konvenuti ghandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju fil-konfront ta' l-istess attur.

“Ikkunsidrat :

Kopja Informali ta' Sentenza

“Illi l-avukat difensur tal-atturi fir-rigward tat-tieni eccezzjoni irrileva illi tezisti il-komunjoni tal-akkwisti bejn l-atturi.

“Ikkunsidrat :

“Illi xehdet l-attrici u stqarret illi l-interess illi hija ghandha fis-socjetajiet mertu ta' din il-kawza huma provenjenti minn wirt minghand missierha illi hallielha ishma fis-socjeta' JM Vibro Blocks Limited. Hija ikkonfermat illi zewgha l-attur mhuwiex azzjonist fis-socjeta' JM Vibro Blocks. Mistoqsija jekk hijiex azzjonista fis-socjeta' Vibro Steel, l-attrici xehdet illi jidhrilha illi hija azzjonista f'din is-socjeta' u qalet illi din is-socjeta' giet imwaqqfa mis-socjeta' Vibro Blocks u illi l-uniku share holder tas-socjeta' Vibro Steel hija s-socjeta' JM Vibro Blocks. L-attrici kompliet tixhed illi hija kienet qablet li tigi konstitwita is-socjeta' Vibro Steel ghaliex huha hekk kien qal illi kellu jsir u hija kienet tafdah u kienet taghmel dak li kien jghidilha, dak iz-zmien. L-attrici ikkonfermat illi bejna u bejn zewgha tezisti il-komunjoni tal-akkwisti.

“Illi l-attrici ikkontendiet illi hija ghamlet il-kawza odjerna u illi zewgha l-attur ghamel il-kawza maghha peress illi id-dividends jaqghu tah il-komunjoni ta' l-akkwisti u ghalhekk issottomettiet illi t-tieni eccezzjoni tal-konvenuti ghandha tigi michuda mill-Qorti, izda il-konvenuti issottomettew illi l-amministrazzjoni ta' l-assi kapitali taqa f'idejn l-attrici peress illi dan kollu gej minn wirt u ghalhekk hija proprjeta' parafernali ta' l-attrici, u illi dwar id-divident din hija xi haga interna tal-kumpanija bejn l-azzjonisti u hadd aktar, u jekk il-kumpanija ma tiddikjarax divident ir-ragel ma jistax jidhol f'din il-kwistjoni, kif ma jistax jindahal fl-amministrazzjoni ta' l-ishma li jistghu biss jigu amministrati mill-attrici.

“Ikkunsidrat :

“Illi l-Artikolu 402 tal-Kap. 386 subartikolu (1) jghid kif gej :

“Kull membru ta' kumpanija li jilmenta li l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b'mod li, jew li xi att jew ommissjoni tal-

Kopja Informali ta' Sentenza

kumpannija kienu jew huma jew x'aktarx se jkunu, oppressivi b'mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b'mod mhux gust ta' pregudizzju, ghal membru jew membri jew b'mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali, jista' jaghmel rikors lill-Qorti ghal ordni taht dan l-artikolu.”

“Illi fil-ktieb tieghu “Principles of Maltese Company Law” il-Professor Andrew Muscat ighid :

“Only a “member” of the company or the Registrar can make an application to the court for relief under article 402. Article 2(1) of the Companies Act defines a “member” as “a shareholder of a company ...” (pagna 961 tal-Ktieb Principles of Maltese Company Law) (sottolinear ta' din il-Qorti).

“Illi l-Professor Andrew Muscat ighid illi unika eccezzjoni ssir mill-Ligi stess u jghid hekk :

“Article 402(6) quite sensibly extends the definition of a member to include (i) a person entitled at law to represent the interests of a deceased member, (ii) a person to whom shares in the company have lawfully devolved by way of testate or intestate succession and (iii) a trustee who holds shares in the company. (pagna 962), u jghid ukoll “... a person who has ceased to be a member does not have *locus standi* to file an action.” (pagna 963).

“Ikkunsidrat :

“Illi dwar din it-tieni eccezzjoni, il-Qorti ezaminat l-Artikolu 402 (1) ta' l-Att ta' l-Att dwar il-Kumpaniji.

“Illi jirrizulta car illi l-Artikolu 2 ta' l-Att dwar il-Kumpaniji jghid illi l-kelma “membru” tfisser “azzjonista ta' kumpannija” u illi l-kelma “azzjonista” tfisser “persuna registrata fir-registru ta' kumpannija jew id-detentur bona fide ta' warrant ta' azzjoni”

“Illi l-Qorti rat illi fil-kaz de quo l-attur Jean Karl Soler m'huwix membru la tas-socjeta' JM Vassallo Vibro

Kopja Informali ta' Sentenza

Blocks Limited u lanqas tas-socjeta' JM Vassallo Vibro Steel Limited u ghalhekk il-Qorti qeghda tilqa it-tieni eccezzjoni tal-konvenuti.

“Illi fir-rigward tat-tielet eccezzjoni, din l-azzjoni trid issir ghall-beneficcju tas-socjeta' li taghha l-attur hu azzjonist, u mhux ghall-beneficcju tieghu. Huwa f'dan l-ambitu li azzjonisti ghandhom dritt jitolbu s-salvagwardji taghhom u mhux jinvolvu socjetajiet ohra li taghhom m'humix personalment azzjonisti. Kif anke issottomettew il-konvenuti, ma jistax ikun li azzjonist ta' kumpanija jistitwixxi proceduri kontra kumpanija li taghha m'huwix azzjonist fuq il-bazi li hu azzjonist ta' socjeta' li hija membru ta' dik il-kumpanija.

“Il-Qorti hija tal-fehma li semmai l-atturi kien messhom utilizzaw il-procedura mahsuba mill-Artikolu 402 (2) (e) – il-verzjoni taghna ta' l-azzjoni derivattiva - li jispecifica procedura li iktar tista' taghti rimedju ghall-lanzanzi taghhom, dejjem jekk dawn huma gustifikati u jigu ippruvati.

Dan ghaliex fil-fatt dan is-subinciz jaghti s-setgha lill-Qorti li tordna hi stess lill-kumpanija biex tiehu l-azzjonijiet legali li tkun qed tirrifjuta li tiehu, jekk issib li t-talba tal-azzjonist tkun gustifikata.

“Illi sabiex taghmel dan pero' il-Qorti irid ikollha indikazzjoni cara ta' x'inhuma dawn l-azzjonijiet u mhux ikollha talba biex taghti sentenza dikjaratorja, kif qed tintalab taghmel f'dan il-kaz. Il-Qorti taqbel li hemm cirkostanzi fejn attur ghandu dritt jaghmel talba biex tinghata sentenza dikjaratorja, izda fil-kaz odjern ma tarax ghaliex l-atturi ghamlu dan minghajr ma specificaw ir-rimedju li qed jitolbu.

Fi kwalunkwe kaz, u fit-tieni lok, l-Att dwar il-Kumpaniji ta' l-1995 introduca rimedju statutorju – l-Artikolu 402, biex jipprotegi lill-azzjonisti minn agir oppressiv u diskriminatorju, u/jew agir allegatament illegali fil-konfront tal-kumpanija mill-persuni li jkunu fil-kontroll tal-kumpanija.

“Fil-fatt fil-ktieb tieghu il-Professor Muscat jghid hekk: “It should also be noted that article 402(3)(e) of the Companies Act contemplates a statutory form of derivative action. The court is in fact empowered by the provisions to authorize “a member or members of the company to institute, defend, continue or discontinue court proceedings in the name and on behalf of the company.” The disadvantage is that a member would have to institute two actions: one to obtain authorisation and then the one in the name and on behalf of the company.”

“Ghalhekk il-Qorti tara illi l-Artikolu 402(3)(e) ta' l-Att dwar il-Kumpaniji huwa l-verzjoni Maltija ta' l-azzjoni derivattiva. Ladarba illum il-gurnata l-legislatur Malti irregola b'mod statutorju l-azzjoni derivattiva, huma d-disposizzjonijiet tal-ligi Maltija rilevanti li ghandhom jigu applikati. L-Artikolu 402(1) jipprovdi li ir-rimedji kontemplati fl-Artikolu 402(3) – li jinkludi anki l-versjoni Maltija ta' l-azzjoni derivattiva – jistghu jigu ezercitati biss minn kull membru tal-kumpanija.

“Illi una volta l-attrici hija biss azzjonista fis-socjeta JM Vibro Blocks, u mhux fis-socjeta' Vibro Steel Ltd, hi prekluzza milli tezercita l-azzjoni derivattiva kif kontemplata fl-Artikolu 402(3) fil-konfront tas-socjeta l-ohra.

“Illi l-attrici donnha qiegghda tissottometti illi hija ghandha interess dirett fil-konfront ta' JM Vibro Blocks Limited u interess indirett fil-konfront tas- Vibro Steel Limited.

“Il-Qorti taqbel li l-attrici ghandha interess dirett fl-ezitu ta' l-azzjoni odjerna. Mill-banda l-ohra, pero`, ma tistax taqbel mal-fatt li ghal dak li jirrigwarda s-socjetajiet l-ohrajn imharkin fil-kawza, l-interess ta' l-atturi huwa wiehed indirett billi l-azzjoni taghhom taqa' fil-parametri ta' l-azzjoni derivattiva fejn qed jigu protetti l-interessi ta' Vibro Steel Limited.

“Illi l-azzjoni derivattiva hija kuncett li tweled fil-“common law” ta' l-Ingilterra. Kif jispjega tajjeb Andrew Muscat fil-ktieb tieghu “Principles of Maltese Company Law” dwar il-“common law” Ingliza:

“The derivative action is an action brought by a shareholder in respect of a wrong done to the company where the wrongdoers are in control and prevent the company itself from suing. The benefit of the action would accrue not to the benefit of the shareholder instituting the action but to the company. To succeed in a derivative action, the minority shareholder must prove (i) fraud on the minority, and (ii) wrongdoer control which prevents the company itself bringing the action in its own name. The derivative action is accordingly available where the company itself has been wronged and the directors or the majority shareholders who control the composition of the board fail to take the necessary action to institute the necessary legal proceedings to remedy the wrong suffered by the company. The derivative action is therefore an exception to the rule in *Foss vs Harbottle* that in respect of a wrong alleged to be done to a company the company itself is the proper plaintiff.”

“Illi il-Qrati Maltin kemm-il darba irriferew għall-gurisprudenza kif giet żviluppata fl-Ingilterra għal dak li għandu x'jaqsam mad-drittijiet ta' azzjonijisti, u speċjalment għar-regola stabbilita fil-kaz *Foss v. Harbottle* u l-eccezzjonijiet għaliha.

“Illi xi awturi esprimew id-dubji tagħhom jekk ir-rikonoxximent tal-kuncett ta' l-azzjoni derivattiva mill-Qrati Maltin huwiex kompatibbli mal-ligi tal-procedura Maltija. Pero` il-Qorti ma tarax li għandha tidhol f'din il-kwistjoni għall-fini tal-kawza odjerna, u dan għal zewg raġunijiet.

“L-ewwel nett skond il-kuncett ta' azzjoni derivattiva kif żviluppat fil-ligi Ingliza, għalkemm huwa l-azzjonista minoretarju li jipprezenta azzjoni derivattiva, kwalunkwe beneficcju li jista' jigi ottenut mill-eventwali sentenza imur a favur tal-kumpanija u mhux ta' l-azzjonista nnifsu.

“Illi għalhekk l-azzjoni derivattiva tista' ssir biss minn persuna li tkun azzjonista fil-kumpanija li allegatament tkun giet jew tkun se tigi pregudikata, meta din il-kumpanija ma tkunx tista' tissalvagwardja l-posizzjoni

Kopja Informali ta' Sentenza

taghha ghax tkun kontrollata fil-maggoranza minn azzjonisti ohra.

“Issa fil-kaz odjern, ma hemmx kontestazzjoni li l-attrici hija biss azzjonista fis-socjeta Vibro Blocks Ltd. u ghalhekk l-attrici ma tistax tezercita l-azzjoni derivattiva fil-konfront tas-socjeta l-ohra.

“Illi fi kwalunkwe kaz, u fit-tieni lok, l-Att dwar il-Kumpaniji ta' l-1995 introduca rimedju statutorju – l-Artikolu 402 biex jipprotegi lill-azzjonisti minn agir oppressiv u diskriminatorju, u/jew agir allegatament illegali fil-konfront tal-kumpanija mill-persuni li jkunu fil-kontroll tal-kumpanija.

“Ikkunsidrat :

“Illi il-Qorti taqbel illi l-Artikolu 402(3)(e) ta' l-Att dwar il-Kumpaniji huwa l-verzjoni Maltija ta' l-azzjoni derivattiva.

“Illi kif diga intqal aktar 'l fuq f'dan il-gudikat, l-Artikolu 402(1) jipprovdi li r-rimedji kontemplati fl-Artikolu 402(3) – li jinkludi anki l-versjoni Maltija ta' l-azzjoni derivattiva – jistghu jigu esercitati biss minn kull membru tal-kumpanija.

“Illi l-attur Jean Karl Soler mhuiex azzjonist fl-ebda wahda mill-kumpaniji u l-attrici hija biss azzjonista fis-socjeta JM Vassallo Blocks Ltd. u ghalhekk hija prekluzza milli tezercita l-azzjoni derivattiva kif kontemplata fl- Artikolu 402(3) fil-konfront tas-socjeta konvenuta l-ohra JM Vassallo Vibro Steel Ltd.”

Rat ir-rikors tal-appell tal-atturi li in forza taghha, ghar-ragunijiet minnhom premessi, talbu sabiex din il-Qorti joghgobha thassar u tirrevoka is-sentenza parzjali tal-Prim' Awla tal-Qorti Civili tal-10 ta' Marzu, 2011, li biha dik il-Qorti laqghet it-tieni u t-tielet eccezzjoni tal-intimati u minflok tichadhom, u tirrinviya l-atti tal-kawza lill-istess Prim' Awla tal-Qorti Civili ghall-kontinwazzjoni tal-kawza.

Rat ir-risposta tal-konvenuti li in forza taghha, ghar-ragunijiet minnhom premessi, talbu illi din il-Qorti

Kopja Informali ta' Sentenza

joghgobha tichad l-appell tal-appellanti u tikkonferma s-sentenza appellata fl-ismijiet premissi moghtija mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fl-10 ta' Marzu 2011. Bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-atturi appellant.

Semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

Ikkunsidrat;

Illi f'din il-kawza l-atturi qed jitolbu li jinghataw rimedju taht l-Artikolu 402 tal-Att dwar il-Kumpaniji (Kap. 386 tal-Ligijiet ta' Malta) u li l-Qorti tordna li ssir investigazzjoni tal-kumpaniji konvenuti a bazi tal-Artikolu 405 tal-istess ligi. In linea preliminari giet sollevata in-nuqqas ta' interess guridiku li jipproponi l-kawza da parti tal-attur Jean Karl Soler, u wkoll li s-socjeta` JM Vassallo Vibro Steel Ltd. mhix legittima kontradittrici ghall-azzjoni proposta, peress illi hadd mill-atturi ma hu azzjonist f'dik is-socjeta`.

L-ewwel Qorti laqghet dawn l-eccezzjonijiet, iddikjarat, allura, li l-attur Jean Karl Soler ma ghandux locus standi necessarju fl-azzjoni kif proposta, u lliberat lis-socjeta` JM Vassallo Vibro Steel Ltd. mill-osservanza tal-gudizzju.

L-atturi qed jappellaw mis-sentenza u qed jibbazaw l-interess ta' Jean Karl Soler fuq il-fatt li hu mizzewweg lill-attrici taht ir-regim tal-komunjoni tal-akkwisti, u l-interess tas-socjeta` JM Vassallo Vibro Steel Ltd. qed jigi bbazat fuq il-fatt li hija socjeta` "*wholly owned*" mis-socjeta` konvenuta l-ohra, JM Vassallo Vibro Blocks Ltd.

Jirrizulta bhala fatt li l-attur Jean Karl Soler ma hu azzjonista fl-ebda kumpanija konvenuta u qed jipprova jirradika l-interess tieghu fil-kawza fuq iz-zwieg li ghandu ma' martu Joyce li hi azzjonista fis-socjeta` JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. L-artikolu tal-ligi invokat, l-Artikolu 402 imsemmi, jaghti r-rimedju hemm kontemplat biss lil "kull membru ta' kumpanija". Dan l-artikolu jipprovdi, fis-subartikolu (1) tieghu, illi:

“Kull membru ta' kumpanija li jilmenta li l-affarijiet tal-kumpanija jkunu tmexxew jew qed jitmexxew jew aktarx jitmexxew b'mod li, jew li xi att jew ommissjoni tal-kumpanija kienu jew huma jew x'aktarx se jkunu, oppressivi b'mod mhux gust diskriminatorji kontra, jew b'mod mhux gust ta' pregudizzju, ghal membru jew membri jew b'mod li jkunu kontra l-interessi tal-membri in generali, jista' jaghmel rikors lill-qorti ghall-ordni taht dan l-artikolu.”

Illi fit-termini tal-Artikolu 2 tal-istess ligi, membru hu dak l-azzjonist registrat fir-registru tal-kumpanija li, f'dan il-kaz, hi biss l-attrici Joyce Soller. Mara mizzewwga illum ghandha jedd indipendenti minn zewgha li tistitwixxi kawzi biex tikkawtela l-interessi taghha. Il-kumpanija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd inbriet minn missier l-attrici, is-Sur John Mary Vassallo, u kien dan li ghadha parti mill-ishima tal-kumpanija fuq bintu. Fejn imorru d-dividends tal-kumpanija mhix materja rilevanti ghal din il-kawza; id-dividends huma dovuti lil Joyce Soler, u jekk jidhlux jew le biex jiformaw parti mill-assi formanti parti l-komunjoni tal-akkwisti bejn il-konjugi Soler, hu irrilevanti ghax jibqa' fl-interess esklussiv taghha li jigi ddeterminat l-ammont ta' dividends u li dawn jithallsu mill-kumpanija. Kif qalet din il-Qorti fil-kawza **Vella et v. Vella Brothers Ltd. et** deciza fid-9 ta' Marzu, 2007, dawn huma rimedji moghtija lill-azzjonista li jara li jkun qed jigi ppregudikat bl-agir tad-diretturi, u ghandhom l-ghan li jissalvagwardjaw u jipprotegu lill-azzjonisti ta' socjeta` kummercjali. Ma jidhirx li hemm bzonn li l-konjugi tal-azzjonista jintervejni hu wkoll f'kawza li ma tinteressax lilu jew lilha direttament.

Ghar-rigward tal-interess tas-socjeta` JM Vassallo Vibro Steel Lt. hu veru li l-attrici Joyce Soler mhix membru fiha, pero` hu importanti li jigi notat li din is-socjeta` hija “*wholly owned*” mis-socjeta` JM Vassallo Vibro Blocks Ltd., u d-direttur uniku huwa l-istess fit-tnejn. Is-socjeta` JM Vassallo Steel tista' tghid li hi sussidjarja tal-kumpanija l-ohra, u ghandha l-iskop li tbiegh il-prodotti tal-“*Parent Company*”, oltre materjal iehor uzat fl-industrija tal-kostruzzjoni.

Ghalkemm l-Artikolu 402 jittellem dwar l-“affarijiet tal-kumpanija” li taghhom l-azzjonist huwa membru, l-istess artikolu ma jispecificax il-persuna jew persuni li jistghu jigu citati bhala konvenuti. Wiehed irid jara jaghtix interpretazzjoni wiesa ta' din il-frazi, u ghal dan il-ghan tajjeb li wiehed jaghmel referenza ghad-duttrina u/jew jurisprudenza Ingliza, mil-ligi ta' liema pajjiz gie kkopjat dan l-artikolu. Fl-Ingilterra r-rimedju indikat taht l-Artikolu 402 hu maghruf bhala l-“*unfair prejudice remedy*”.

Il-Qrati Inglizi u dawk fejn topera s-sistema Ingliza ta' “*common law*” jidhru li jinterpretaw din il-frazi bhala li tkopri wkoll indagini f'kumpaniji sussidjarji, u dan speċjalment meta d-diretturi fiz-zewg kumpaniji jkunu l-istess. Fil-kaz **Citybranch Ltd. v. Rifkind**, 2004 EWCA Civ. 815, gie deciz illi

“... .. directors’ unfairly prejudicial conduct in a subsidiary may be actionable by shareholders of the parent company, if the parent and subsidiary have directors in common.”

Hekk ukoll, fil-kawza Awstraljana fl-ismijiet **Dernacourt Investments Pty Ltd.**, (1990) 2 ACSR 553 intqal illi;

“The words “affairs of a company” are extremely wide and should be construed liberally: (a) in determining the ambit of the “affairs” of a parent company for the purposes of s 320, the court looks at the business realities of a situation and does not confine them to a narrow legalistic view; (b) “affairs” of a company encompass all matters which may come before its board for consideration; (c) conduct of the “affairs” of a parent company includes refraining from procuring a subsidiary to do something or condoning by inaction an act of a subsidiary, particularly when the directors of the parent and the subsidiary are the same...”

Hekk gie deciz ukoll fil-kawza **Norvabron Pty Ltd.** (No. 2)(1986) 11 ACLR 279, fis-sens illi;

“It has been argued that this conduct upon which the applicant relies is limited to the affairs of [the subsidiary], whereas the application is necessarily directed at Norvabron and the suggestion is that the directors of

Norvabron have not been shown to be at fault in the affairs of that company in the same way as they were in respect of [the subsidiary]. However, such an approach is artificial in the extreme. The technical answer is that the directors of Norvabron knew very well what was happening in respect of [the subsidiary] because they were the persons involved. By their omission to take action as directors of Norvabron to prevent their own conduct as directors of [the subsidiary], which of course was open to them and was their duty, they were guilty of an omission to remedy the situation. In the application of section 320, (illum Artikolu 260 simili għall-Artikolu 402 Malti) this has equal validity in these circumstances with their conduct as directors of [the subsidiary]. This section refers to an omission as well as an act, and the nature of this section and its terms discountenance such a technical argument as is advanced here.”

(ara “Shareholder’s rights and remedies” ta’ Peter G. Willcocks)

Fil-fatt, intqal ukoll li l-Qrati ma ghandhomx jaddottaw “a narrow and legalistic view” tal-kuncett ta’ “*unfair prejudice*”, u fid-dawl tas-sitwazzjoni vera ta’ rabta bejn iz-zewg kumpaniji ma jcahhdux lill-azzjonist milli jitlob rimedju konta d-direttur perpetratur fil-grupp ta’ kumpaniji marbutin ma’ xulxin. Fil-ktieb “*Company Law*” ta’ Mayson, French & Ryan (Oxford, 22nd Edit), intqal a propozitu (f’pagna 651) illi:

“The way in which the affairs of a wholly owned subsidiary of a company, with common directors, are conducted is capable of being unfairly prejudicial conduct of the parent company’s affairs, as it will affect the value of the parent company’s investment in the subsidiary.”

F’dan il-kaz, l-attrici Joyce Soler, bhala azzjonista fil-kumpanija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd., qed tilmenta mill-fatt li din il-kumpanija qatt ma qassmitilha dividends, filwaqt li ghandha “*retained earnings*” ta’ ’l fuq minn hames miljun euro. Il-kumpanija sussidjarja ghandha “*retained earnings*” ta’ ’l fuq minn miljun euro, u l-konvenut Raymond Vassallo jithallas paga ta’ direttur miz-zewg kumpaniji. Il-qliegħ tas-socjeta` sussidjarja u kemm din

tghaddi minnu lill-“*parent company*” jiddependi mill-istess Raymond Vassallo, li wahdu jikkontrolla z-zewg kumpaniji. L-agir ta' dan Raymond Vassallo fil-kumpanija sussidjarja jaffettwa direttament il-viabbilita` tal-kumpanija JM Vassallo Vibro Blocks Ltd. u kemm din ikollha flus disponibbli ghat-tqassim bhala dividends. Kwindi dak li jaghmel dan Raymond Vassallo fis-socjeta` sussidjarja jista' jaffettwa l-interessi tal-attrici, u hi ghandha dritt tistharreg dan l-agir f'kaz ta' “*wholly owned*” socjeta`, kif inhu dan il-kaz. Kwindi, z-zewg kumpaniji ghandhom interess ikunu fil-kawza, anke biex jiddefendu l-interessi taghhom.

Ghaldaqstant, ghar-ragunijiet premissi, tiddisponi mill-appell interpost mill-atturi billi tilqa' l-istess biss in parte, u tirrifirma s-sentenza tal-ewwel Qorti billi tikkonfermaha fejn laqghet it-tieni eccezzjoni tal-konvenuti, u kwindi tillibera lill-konvenuti mill-osservanza tal-gudizzju fil-konfront tal-attur Jean Karl Soler, izda thassar u tirrevoka l-istess sentenza in kwantu laqghet ukoll it-tielet eccezzjoni tal-konvenuti, u minflok tipprovdi billi tichad dik it-tielet eccezzjoni u tichad it-talba biex is-socjeta` konvenuta JM Vassallo Vibro Steel Ltd. tigi liberata mill-osservazzjoni tal-gudizzju.

L-ispejjez in prim istanza jibqghu riservati ghall-gudizzju finali kif stabbiliet l-ewwel Qorti, izda l-ispejjez marbuta ma' dan l-appell ghandhom jithallsu bin-nofs bejn l-atturi u l-konvenuti.

L-atti qed jigu rinvjati lill-ewwel Qorti ghall-kontinwazzjoni skont il-ligi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----